

בפירוש וה"ל כמו שטעה בשקה"ד דקיי"ל מה שעשה עשוי, ומהדר מתבעייה לדיינא נמי לא דר"י בר"י מומחה לרבים הוה ותנן אם היה מומחה לרבים פטור מלשלם, ואיבעית אימא רשותא הוה נקיט מרבי כו', שמעינן מנה דכל מילתא דליתא בהדיא כה"ג מה שעשה עשוי ולא מהדרין ליה וה"מ דנפק ממונא מידיה דהאי בע"ד ומטי לידא דאיך אבל היכא דלא אספיק לשלומי אע"ג דגמר דיניה לשלומי מהדרין ליה, וע' בס' דבר משפט חו"מ סי' ג' סע' ב אות ג, ובפסקי אור זרוע (ירושלם תר"ן) גבי טעה בשיקול הדעת דמה שעשה עשה וישלם מביתו כ' אמר מורי רבינו יהודה ב"ר יצחק זצ"ל דדוקא כה"ג משלם כשידע דפליגי אהרדי, אבל היכא דתרי תנאי או תרי אמוראי פליגי והדיין לא ידע כי אם דברי האחד ולא ידע שהאחד חולק עליו והורה ודן כה"ג לא הוי שיקול הדעת אלא מה שעשה עשה ולא ישלם מביתו, וה"ה אמר מורי רבינו יהודה ב"ר יצחק זצ"ל דאם יש טענה בתלמוד שרבינו שלמה מפרש בענין אחד וגאונים אחרים מפרשים בענין אחר ולא ידע כי אם פירוש אחד והורה ודן כפי אותו פירוש כה"ג לא הוי שיקול הדעת אלא מה שעשה עשה ולא ישלם מביתו, וכן הורה מורי רבינו יהודה ב"ר יצחק הלכה למעשה והביא ראיה מפ' זה בורר כו' א"ל כבר הורה זקן אלמא דאע"ג דר"ח פליגי עליה אפי' הכי כיון שלא ידע שהיה חולק עליו מה שעשה עשה ולא ישלם מביתו דמדקאמר כבר הורה זקן משמע שהוראתו הוראה ולא בעי שלומי כו' עיי"ש.

ט. תורה הורה בפני ב' כו' ואע"ג דלא אמר כתבו כו', עיין אור זרוע סנהדרין סי' ג"ב וכבר שאל וכו'.

י. הא אודיתא זימנין בתבינן כו', ע' תשובות הגאונים (זכ"ל) סי' צ"ב (ע' רפב) ובס' דברי אמת מהגר"י בכר דוד (הלברשטט כ"ג סע"ג), ובשערי בינה שעל שערי שבועות להרי"ף שער כ' דין יג אות יב (ס"ח רע"א).

יא. תורה מר בר ר"א דהלכה כמותו במיפך שבועה ואודיתא כו', עמש"כ ביד רמה הכא, ובשערי בינה שעל שערי שבועות להרי"ף שער יז אות יג, ושם אות יד, ובס' כרם יהושע הביא דהרשב"א ביבמות ע"ה א הקשה על הרמב"ם שפסק דלא כמר בר"א מוכח דגירסתו דלית הלכתא כמר בר ר"א בר ממיפך כו', והנה בכ"מ הל' איסורי ביאה פט"ז הי"ד תי' שיטת הרמב"ם זו, וע' פ"ו מהל' טוען שפסק כמר בר"א דהכא וכן לענין אלימתא וקטינתא בפ"ה מהל' שחיטה, ע' כ"מ שם הי"ח, אבל בהא דחייורי פסק שם הי"ג דלא כמר בר"א, וכן לענין מיפך שבועה פסק כמר בר"א טוען דלא כמר בר"א, הרי דס"ל שהלכה כמר בר"א בר ממיפך שבועה וחייורי, וע' בהערות ידידי הרב רי"ל פישמן-מימון לס' יחוסי תנאים ואמוראים סוף ערך בר פולגי הע' כ', ובהגהותי ניצוצי אור לתלמוד בבלי הערתי בחולין ע"ז א גבי הלכתא כותיה דרשב"ל בהני תלת כ"ז מדוכתי טובי שזכו כמה מרבתינו לאסוקי לתלת שמעתתי שהלכה כמותו כמו הלכה כרב אחא לגבי רבינא בהני תלת תולין צ"ג ב, הלכתא כרב נגד ר' יוחנן בתלת ביצה ד' רע"ב ועוד.

יב. שאילינהו לספרי דאבוי וידעין, לספרי דרבא וידעין, ע' שו"ת הרשב"א ח"א סי' רל"ז וריב"ש סי' שע"א שלא נאמרה חזקה זו אלא במובהקים כגון ספרי דאבוי ורבא הבקאים בדיני שטרות.

ל' ע"א

א. כי דינא דרבנא אשי, ברש"י האי דנקט רב אשי לפי שבית דינו היה ראש בימי רבינא ושניהם סדרו גמרא של תלמוד בבלי כו', ויעוין במנחות מ"ב א רבינא ורב סמא הווי יתבי קמיה דרב אשי כו' איכספ [רב סמא] א"ל רב אשי לא תתקיף לך חד מנייהו כתרי מינן, וברש"י חד מנייהו מבני ארץ ישראל ורבינא מארץ ישראל היה, וע' כתובות ע"ה סע"א דסיימו וחד מינן כי סליק להתם עדיף כתרי מנייהו, ובכללי התלמוד שלי הסברתי שכל הודפס מאתר אוצר החכמה

(ווילנא תקפ"א) ש"כ ידוע שאחר קמץ גדול תנח האל"ף בין שהיא כתובה אחריה בין שאינה כתובה, אמנם היא בכח משך הברתה כמו מלת מצא קורין אותה כאלו כתיב מאצא, וז"ש רש"י הברתה ככתיבתה פי' כל אות נח נסתר הנמשכת מת"ג שלפניה אף שאינה כתובה רק היא בכח הברתה הוי כאלו היתה כתובה הנח ההוא, ודבר זה נוהג בין בשמות ובין בפעלים, ובין שהיא שרשית או שמושית כו' עיי"ש.

כ"ט ע"ב

א. הכי אמרינן מושמיה דרבא כל מילי דכדי לא דכירי אינש, ע' שבועות ל"ד ב דאמר רבא כל מילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה, וע' שו"ת רדב"ן ח"א סי' ש"ז ושו"ת מהרי"ט ח"א סי' קט"ו ובשערי בינה שעל שערי שבועות להרי"ף שער ו' אות ג.

ב. וליש כי אמר מלוה ושתיק ליה, בחדרין פ' ששתק הלוח בלשון אתם עדי אבל מעיקרא אמר מלוה מנה לי בידך ולוח אמר לו הן, ובתרי הכי אמר מלוה אתם עדי ושתיק ליה, הא אלו אמר מלוה מנה לי בידך ושתיק ליה וחזר ואמר מלוה אתם עדי ושתיק ליה בכה"ג לאו כלום היא דמיחש הוא דלא חש ליה, א"צ דלא שמע ליה והיינו דתלמודא לא נסיב מילתא אלא במנה יש לי בידך ואמר לו הן כו', וע' ש"ך חו"מ סי' פ"א ס"ק מ"א.

ג. אתי תבעוניה לירשים, בערל"נ פי' דהם לא ידעו אם חייב להם או לא ורק בשביל שאביהם הודה, דאל"כ למה אמרו לר"ח ניול וניהדר ממנ"פ אי ידעי בוודאי שהיה חייב להם למה רצו לתחמיר ואם ידעו שלא היה חייב להם איך לקחו מקודם אע"כ שהם לא ידעו, לא חפצו לוותר אם מגיע להם ע"פ הדין ואח"כ רצו לתחמיר לצאת יד"ש, וע' בר"י פ' אד"מ בסוגיא דשקול הדעת שמביא הגירסא אי הכי נהדר לן האי פלגא דשקיל, ר"ל שהיתומים תבעו לתחזיר החצי שקבלו.

ד. כי אמרינן אדם עשוי שלא להשביע א"ע ה"מ מחיים אבל לאחר מיתה לא, מוכח דגבי שכיב מרע לא שייך שלא להשביע א"ע, ובבב"ש הצ"ע ממ"ד בס"פ גט פשוט שכ"מ שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידו אי לית ביד פלוני שטר מקיים אמרינן אדם עשוי שלא להשביע א"ע ואע"ג דהתם עכ"פ הוא של הקדש אפ"ה שייך לומר שלא להשביע א"ע ובסמ"ע סי' רנ"ח כ' טעמא כי מתרושש היה בימי חייו ושלא יקרא עליו יש מתרושש והון רב, וא"כ כ"ש הכא דחזינו דקרו ליה עכברא דשכיב אינירי כו'.

ה. אתנו לקמיה דר' חייא, בגה"ש הביא מירושלמי ב"ק פ"ז ה"ז דאריסיה דבר זיוא אפקד גבי חד בר נש ליטרא דהב כו' אתא עובדא קומי ר' ישמעאל בי ר"י אמר כו' א"ל מה שנתתי ע"פ ב"ד נתתי כו', וע' במאירי (ע' קכז) י"א אם אין דינו של שני מתפשט יותר מדינו של ראשון ואין בה ראייה גמורה לסתור את דינו אינו רשאי לסתור את דינו מטעם חכם שאסר כו', ולי נראה דכל שאחר מיתת חבירו אין בו דין חכם שאסר, וכן כל שלא במקומו, או שמא לא נאמר כן אלא באיסורין.

ו. כך אדם עשוי שלא להשביע את בניו, בגה"ש ע' ב"ב נ"ח א ההוא דאמר להו תבייתא דעפרא לחד בראי כו' וברשב"ם שם שהיה מצוה מחמת מיתה ודרך חכמה אמר שלא יבינו הכל שהוא עשיר כו', וע' מהרש"א שם, וראה בס' חזקה רבה חו"מ הלכה ק"ה (ע' רלט) שהביא מב"ב קע"ד א שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואומר מנה לפלוני כו', ואמרו שם קע"ה א דאי לית שטר מקיים אמרינן עשוי שלא להשביע את בניו כו' עיי"ש ומש"כ לעיל אות ד.

ז. תורה כן אדם עשוי כו' ואע"ג דטענת משטמה לא טענינן ליה טענינן לבניו, ע' ש"ך חו"מ סי' ע"ה סק"ס דבטענת ספק טענינן גם ליה משטמה היה בך.

ח. כבר הורה זקן, ביד רמה כ' מה ששלמתם ע"פ זקן שלמתם ואי אתם יכולים לחזור בכס הוואיל ולא טעה בדבר שנאמר מרגליות הים / מרגליות, ראו בן משה {עמוד 128} {726077}

ו. הרי שהיה מצטער על מעות שהניח לו אביו כו'. ע' חסדי אבות לתוספתא מע"ש שדייק דדוקא בכה"ג שהיה מצטער ומתרהר אבל אם בלי הרהור בא החלום הוי כאתערותא דלעילא, וע' טו"ז א"ח סי' רפ"ח סק"ג, שבות יעקב ח"ב א"ח סי' ל"ד.

ז. ובא בעל החלום ואמר לו כו'. ברש"י בעל החלום שר המראה חלומות בלילה, וע' ברכות י' רע"ב אפי' בעל החלומות אומר לו לאדם למחר הוא מת אל ימנע עצמו מן הרהמים, שכמה דרגין הן בחלומות, יש מהרהורי דלבא שהן בלתי צודקות לגמרי, ויש ע"י בעל החלומות שהוא גבריאל ע' זהר ויצא קמ"ט ב, וישב קפ"ג א, והן שאמרו עליהן כי הם אחד מששים בנבואה ברכות נ"ז ב, עכ"ז גם בהם לית לך חילמא דלא יתערב עמיה מלין דכדיבון, וע' ס' חסידים סי' תמ"ד ובתשב"ץ ח"ב סי' קכ"ח, וראה בטור חו"מ ס"ס רנ"ה היה פקדון ביד אביהם כו' ואמר להם בחלומי כו', ובפרישה שם וסמ"ע לש"ע שם ס"ק כח דמשמע שעל אביהם קאמר שהוא אמר להם בחלום, וע' בנמוקי יוסף לרי"ף כאן.

ח. דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין, בתר"ח כ' אע"ג שכיון בעל החלום מנין המעות והמקום, מ"מ כיון שאין חלום בלא דברים בטלים שמא מה שאמר לו של פלוני הן של מעשר הן דברים בטלים הן, וע' בשאלתות מקץ כ"ט הרי שהיה מצטער על מעות מעשר שני שהניח לו אביו ובא בעל החלום ואמר לו וכו' ובהעמ"ש שם אות טז דכ"ה בתוספתא וירושלמי ואשמעינן רבותא דאע"ג שידוע שיש לאביו מע"ש וניכרים דברי אמת ובעל החלום אך מראה מקום לו אעפ"כ לא מעלין וכו', וע' שו"ת יד אליהו סי' ל"ב, וכן אהרן סי' כ"א, שיבת ציון סי' נ"ב, שדי חמד כללים מערכת ד כלל מה ומש"כ בפתיחה לשו"ת מן השמים מהדורה תליתאה [תשי"ז].

ט. ריש לקיש אמר פלוני ופלוני מוכין כו'. בהדר"י דאיכא למידק ממתניתין דקתני ומנין לכשיצא לא יאמר אני מזכה וחברי מחייב כו' ואי מילתא דעבידא לגלויי היא דהא כתיבי בי דינא הכי קרי לה מגלה סוד הא בלא"ה ידעי כו', ואיכא מ"ד דבהדר ביה בשעת גמר דין עסקינן במתניתין והכי קתני מנין שכשיצא לא יאמר אני מזכה הייתי בתחילה וחברי רבו עלי ולפיכך חזרתי בי, ת"ל הולך רכיל מגלה סוד, ובירושלמי איתא ר' יוחנן אומר שכופין המחייב לכתוב זכאי ורשב"ל אמר המחייב כותב חייב והמזכה כותב זכאי כו', ובחדרין כ' דלא אמרו במשנתנו אלא שלא יחזיק הדיין טובה לעצמו בפני בעל הדין שזה ודאי ענין רכילות, אבל כשכותבים את הדין לפי תומם אפשר שאין בזה משום לא תלך רכיל החששא דמיחזי כשקרא עדיפא ליה וכן אמרו בירושלמי, וכ"כ ביד רמה דר"ל אמר כי חיישינן ללא תלך רכיל היכי דלא מיחזי כשיקרא כו' דבשי"ט מושב ב"ד לא חיישינן [וכשמשארירם פרטיכל הדין בארכיון הבי"ד בוודאי לא חיישינן], ובחמ"ח הביא שפסק דין לא כותבים כי אם כשבע"ד תובעו אבל כשאינו תובעו אלא שפורע לו תיכף אין כותבין ואהא מזהיר תנא דמתניתין ומנין לכשיצא כו'.

י. איכא בנייהו לשלומי איחי מנתא בהדייהו, יעוין לק' ל"ג רע"א שאם יש ב"ד גדול בחכמה ובמנין יכול לבטל דברי הב"ד הקודם, ולפ"ז הרי נפ"מ רבתי לדעת מנין חברי הב"ד שהכריעו מקודם שאם הב"ד דן בהסכמת שלשתם יוצרך ב"ד המבטל להיות יותר משלשה אבל אם בראשונה הוכרע ע"פ שנים יספיק אם אח"כ יסכימו כל שלשת חברי הב"ד השני לבטל את דברי השנים מב"ד הקודם, אמנם בזהר בראשית כ"ב סע"ב דאי לא אסתכמו תרווייהו בעמודא דאמצעייתא לא מתקיים דינא דאינון במותב תלתא כחדא, ובניצוצי זהר שם אות ו מס' נפש חיה סי' קס"ז וע' ר' עפ"ד הזהר משפטים קי"ז א דלית רבים פחות מתלת היינו שגם השלישי מצטרף ומשלם מנתא בהדייהו עיי"ש.

יא. לימא איחו אי לדידי צייתיתון אתון נמי לא שלמיתן, אלא א"ב לשלומי אינחי מנתא דיריה כו', ע' הוריות ד' ע"ב הורה ב"ד וידע אחד מהם שטעו ואמר להם טועין אתם כו' ה"ז פטור וברש"י דלא הוי הוראה מעליא ופטור דבעינן עד שיוורו כולם,

אחד מדנתחו או דעלו היה כשנים, לאשר שני מרכזי התורה היו אז אחד בא"י ואחד בבבל, והנה כל חכם שלא יצא מגבול ארצו היו בידו רק השמועות הרווחות בארצו הוא, עדיף מניה הת"ח דנתח וסליק אשר פי שנים ברוחו ידע שמועות חכמי בבל וכן של גדולי א"י, ומן שמיא הסיבו שבסידור המשנה בזמן רבי ובסידור תלמודא דידן השתתפו גדולי שני המרכזים יחד שהיה בזה השגחה מיוחדת שבמפעלו של רבינו הקדוש בעריכת המשנה יקח חלק ר' נתן הבבלי, ובחתימת התלמוד בבבל ע"י רב אשי ישתתף רבינא הארץ-ישראלי, הוא שהביא כל השמועות וההכרעות של בני מערבא להכרעה אחרונה במתיבתא דרב אשי, כאשר רבי ור' נתן סוף משנה כן רב אשי ורבינא סוף ההוראה [ב"מ ס"ו רע"א], וזהו יפוי כח משנתו של רבי ביחס לשאר סדרי משנה ויפוי כח של התלמוד בבלי על תלמודא דמערבא שהמה נחתמו בשני המרכזים לתורה לכן יש להם יפוי כח כלל ישראל ובכן הוקבעה ההלכה כהתלמוד בבלי כמו שהוכרע מאז כבית הלל הבבלי שהיו שונים כל הדיעות ושם הארכתה.

ב. אמנם לולא דברי רש"י היה נראה שבאמרם, רבנא אשי" לא כווננו על רב אשי הנודע כי אם על הריש גלותא ובי דינא דלילה, ראה אגרת רב שרירא גאון השניה ובחיבור יפה מהישועה לרבינו נסים מקירואן פרק יד [ירושלם תשי"ד ע' מה] בדברו על תואריהם של חכמים כתב: ראשי גליות נקראו, רבנא" אלה הם המתנייחסים לדוד מהזכרים כמו שלמדנו בתלמוד [ביצה כ"ט א] איתבייה רב חסדא לרבנא עוקבא בר נחמיה כו', ובפסחים קט"ו ב אדבריה רב חסדא לרבנא עוקבא וכן בב"מ צ"א רע"ב רבנא נחמיה ריש גלותא [ע' גה"ש בשם מהרש"ל ובדק"ס], ובחולין צ"ב א שני שרי גאים כו' יהיבי רבנן עיניהו ברבנא עוקבא ורבנא נחמיה כו', וראה בכתובות כ"ב א בי דינא דרבנא אשי [ואין אנחנו מוצאים באחד משאר ראשי מתכתא שבימיהם שיקטלו דלוגמא בי דינא דבי רבא וכדומה] היינו דייני דריש גלותא כדמצינו דיינו דמר שמואל ריש גלותא [ע' סה"ד"ר בערכו קע"ט ב], וכן צ"ל בשבת מ"א א, גטין ל"ו א רבנן דבי רבנא אשי והיינו ראש הגולה, וע' קדושין מ"ד ב מר עוקבא ובית דיניה בכפרי.

ג. תודיה ודילמא רבנן דבי ר"א כשמואל ס"ל כו' כשמואל בעלמא ס"ל באודיתא כו'. יעוין בש"ך חו"מ סימן ג' סק"ה דאמאי ניבעי בקיום ובאודיתא ג' טפי מגבי דין כו' ובהגהותי שם מתוס' בבא בתרא מ' ע"א ד"ה קיום שטרות בשלשה כו' וע' בש"ט"מ שם.

ד. אני ראיתי אביכם שהטמין מעות כו' של מעשר שני הן כו', ע' בס' כלי חמדה מהגרמ"ד מאוסטרובה פ' וירא אות ד (כ"ג א) באריכות.

ה. בבית לא אמר כלום, בשדה דבריו קיימין, בחדרין כ' י"ל דמילתא פסיקתא קתני בין שאמר סתם בין שאמר כמסור בבית לא אמר כלום ואע"ג דעד אחד נאמן באיסורין והיה בדין שיהיה נאמן לענין מע"ש אפשר שעדות זו של מע"ש דין ממון יש בו שהמע"ש ממון גבוה הוא והוא בא להוציא הממון מחזקתו ודבר שבממון אינו פחות משנים ואע"פ שיש איסור בדבר וכן דעת ר"ת ז"ל [וע' בתומים ט"ו כ"ה קצור תקפו כהן ס"ק קכ"ז], ועוד י"ל דטעמא דמילתא דבבית לא אמר כלום לפי שרואין אותו מן הסתם לא אמר כמסור אלא שלא להשביע א"ע אם אמר כמסור ממנו נאמן, כיון דאיכא צד איסורו אבל בשדה מן הסתם אין רואין אותו שלא אמר הענין שלא להשביע כיון שבידו ליטלן הלכך מן הסתם אמרינן דכמסור אמר ליה ונאמן [וע' שו"ת מהר"ט ח"א ט"ו ע"ג], ובחדרין דאיכא דק"ל בשדה אמאי דבריו קיימין נימא אדם עשוי שלא להשביע א"ע כו' ואיכא למימר בדלא הוה ידע ליה להנהו זווי וגלינהו הנהו דאטמינהו ואחזינהו ליה וא"ל חזי הני מעות דמטמרי הכא דפלוגי ניהו ובע"כ ליכא למימר דשלא להשביע עבד ומהימן האי סהדא דהכי קאמר ליה משום דבידו לנטלן כו', ועמש"כ בשטה שבס"ס חמ"ח עמ"ש כללו של דבר-כל שבידו ליטלן דבריו קיימין כו'.

מסורת הש"ס
עם הוספות

6) נכנסו ית: שמיטה
7) סתדין ית: סב
8) וימלא ג'ג: 2) יומה
9) ד' ביטת 6: 6:
10) 2377 77 ע"ל:
11) תשובת רב גוריא
נאון סי' שצד, 11) מילין
12) 171: 8) שבת יא,
13) ביצה לוי: 1) שמיני
פרשה א' הוב"ב
14) שמאל ב' כ"א

הגהות הב"ח

6) גמי ל' סבר לה מר:
7) שם סימן ז"ל"ה
8) מהרי"ל: 2) שם ה"ה
מנהיג: 1) אמר לה
מנהיג: 2) אמר לה
מנהיג: 3) אמר לה
מנהיג: 4) אמר לה
מנהיג: 5) אמר לה
מנהיג: 6) אמר לה
מנהיג: 7) אמר לה
מנהיג: 8) אמר לה
מנהיג: 9) אמר לה
מנהיג: 10) אמר לה
מנהיג: 11) אמר לה
מנהיג: 12) אמר לה
מנהיג: 13) אמר לה
מנהיג: 14) אמר לה
מנהיג: 15) אמר לה
מנהיג: 16) אמר לה
מנהיג: 17) אמר לה
מנהיג: 18) אמר לה
מנהיג: 19) אמר לה
מנהיג: 20) אמר לה
מנהיג: 21) אמר לה
מנהיג: 22) אמר לה
מנהיג: 23) אמר לה
מנהיג: 24) אמר לה
מנהיג: 25) אמר לה
מנהיג: 26) אמר לה
מנהיג: 27) אמר לה
מנהיג: 28) אמר לה
מנהיג: 29) אמר לה
מנהיג: 30) אמר לה
מנהיג: 31) אמר לה
מנהיג: 32) אמר לה
מנהיג: 33) אמר לה
מנהיג: 34) אמר לה
מנהיג: 35) אמר לה
מנהיג: 36) אמר לה
מנהיג: 37) אמר לה
מנהיג: 38) אמר לה
מנהיג: 39) אמר לה
מנהיג: 40) אמר לה
מנהיג: 41) אמר לה
מנהיג: 42) אמר לה
מנהיג: 43) אמר לה
מנהיג: 44) אמר לה
מנהיג: 45) אמר לה
מנהיג: 46) אמר לה
מנהיג: 47) אמר לה
מנהיג: 48) אמר לה
מנהיג: 49) אמר לה
מנהיג: 50) אמר לה
מנהיג: 51) אמר לה
מנהיג: 52) אמר לה
מנהיג: 53) אמר לה
מנהיג: 54) אמר לה
מנהיג: 55) אמר לה
מנהיג: 56) אמר לה
מנהיג: 57) אמר לה
מנהיג: 58) אמר לה
מנהיג: 59) אמר לה
מנהיג: 60) אמר לה
מנהיג: 61) אמר לה
מנהיג: 62) אמר לה
מנהיג: 63) אמר לה
מנהיג: 64) אמר לה
מנהיג: 65) אמר לה
מנהיג: 66) אמר לה
מנהיג: 67) אמר לה
מנהיג: 68) אמר לה
מנהיג: 69) אמר לה
מנהיג: 70) אמר לה
מנהיג: 71) אמר לה
מנהיג: 72) אמר לה
מנהיג: 73) אמר לה
מנהיג: 74) אמר לה
מנהיג: 75) אמר לה
מנהיג: 76) אמר לה
מנהיג: 77) אמר לה
מנהיג: 78) אמר לה
מנהיג: 79) אמר לה
מנהיג: 80) אמר לה
מנהיג: 81) אמר לה
מנהיג: 82) אמר לה
מנהיג: 83) אמר לה
מנהיג: 84) אמר לה
מנהיג: 85) אמר לה
מנהיג: 86) אמר לה
מנהיג: 87) אמר לה
מנהיג: 88) אמר לה
מנהיג: 89) אמר לה
מנהיג: 90) אמר לה
מנהיג: 91) אמר לה
מנהיג: 92) אמר לה
מנהיג: 93) אמר לה
מנהיג: 94) אמר לה
מנהיג: 95) אמר לה
מנהיג: 96) אמר לה
מנהיג: 97) אמר לה
מנהיג: 98) אמר לה
מנהיג: 99) אמר לה
מנהיג: 100) אמר לה

גליון הש"ס

שמאל ואל כ"ח:
גמי ל' סבר לה מר:
שם סימן ז"ל"ה
מהרי"ל: 2) שם ה"ה
מנהיג: 1) אמר לה
מנהיג: 2) אמר לה
מנהיג: 3) אמר לה
מנהיג: 4) אמר לה
מנהיג: 5) אמר לה
מנהיג: 6) אמר לה
מנהיג: 7) אמר לה
מנהיג: 8) אמר לה
מנהיג: 9) אמר לה
מנהיג: 10) אמר לה
מנהיג: 11) אמר לה
מנהיג: 12) אמר לה
מנהיג: 13) אמר לה
מנהיג: 14) אמר לה
מנהיג: 15) אמר לה
מנהיג: 16) אמר לה
מנהיג: 17) אמר לה
מנהיג: 18) אמר לה
מנהיג: 19) אמר לה
מנהיג: 20) אמר לה
מנהיג: 21) אמר לה
מנהיג: 22) אמר לה
מנהיג: 23) אמר לה
מנהיג: 24) אמר לה
מנהיג: 25) אמר לה
מנהיג: 26) אמר לה
מנהיג: 27) אמר לה
מנהיג: 28) אמר לה
מנהיג: 29) אמר לה
מנהיג: 30) אמר לה
מנהיג: 31) אמר לה
מנהיג: 32) אמר לה
מנהיג: 33) אמר לה
מנהיג: 34) אמר לה
מנהיג: 35) אמר לה
מנהיג: 36) אמר לה
מנהיג: 37) אמר לה
מנהיג: 38) אמר לה
מנהיג: 39) אמר לה
מנהיג: 40) אמר לה
מנהיג: 41) אמר לה
מנהיג: 42) אמר לה
מנהיג: 43) אמר לה
מנהיג: 44) אמר לה
מנהיג: 45) אמר לה
מנהיג: 46) אמר לה
מנהיג: 47) אמר לה
מנהיג: 48) אמר לה
מנהיג: 49) אמר לה
מנהיג: 50) אמר לה
מנהיג: 51) אמר לה
מנהיג: 52) אמר לה
מנהיג: 53) אמר לה
מנהיג: 54) אמר לה
מנהיג: 55) אמר לה
מנהיג: 56) אמר לה
מנהיג: 57) אמר לה
מנהיג: 58) אמר לה
מנהיג: 59) אמר לה
מנהיג: 60) אמר לה
מנהיג: 61) אמר לה
מנהיג: 62) אמר לה
מנהיג: 63) אמר לה
מנהיג: 64) אמר לה
מנהיג: 65) אמר לה
מנהיג: 66) אמר לה
מנהיג: 67) אמר לה
מנהיג: 68) אמר לה
מנהיג: 69) אמר לה
מנהיג: 70) אמר לה
מנהיג: 71) אמר לה
מנהיג: 72) אמר לה
מנהיג: 73) אמר לה
מנהיג: 74) אמר לה
מנהיג: 75) אמר לה
מנהיג: 76) אמר לה
מנהיג: 77) אמר לה
מנהיג: 78) אמר לה
מנהיג: 79) אמר לה
מנהיג: 80) אמר לה
מנהיג: 81) אמר לה
מנהיג: 82) אמר לה
מנהיג: 83) אמר לה
מנהיג: 84) אמר לה
מנהיג: 85) אמר לה
מנהיג: 86) אמר לה
מנהיג: 87) אמר לה
מנהיג: 88) אמר לה
מנהיג: 89) אמר לה
מנהיג: 90) אמר לה
מנהיג: 91) אמר לה
מנהיג: 92) אמר לה
מנהיג: 93) אמר לה
מנהיג: 94) אמר לה
מנהיג: 95) אמר לה
מנהיג: 96) אמר לה
מנהיג: 97) אמר לה
מנהיג: 98) אמר לה
מנהיג: 99) אמר לה
מנהיג: 100) אמר לה

תורה אור השלם

א) אין תבונה ואין
תבונה ואין עצה לנגד
ה' וישלם לו
ב) ונתנו בני אהרן
התבון את על המזבח
ונקרינו עמים על השם:
ויקרא א' 11

ז"ען אלהים

1) ז"ען אלהים
2) ז"ען אלהים
3) ז"ען אלהים
4) ז"ען אלהים
5) ז"ען אלהים
6) ז"ען אלהים
7) ז"ען אלהים
8) ז"ען אלהים
9) ז"ען אלהים
10) ז"ען אלהים
11) ז"ען אלהים
12) ז"ען אלהים
13) ז"ען אלהים
14) ז"ען אלהים
15) ז"ען אלהים
16) ז"ען אלהים
17) ז"ען אלהים
18) ז"ען אלהים
19) ז"ען אלהים
20) ז"ען אלהים
21) ז"ען אלהים
22) ז"ען אלהים
23) ז"ען אלהים
24) ז"ען אלהים
25) ז"ען אלהים
26) ז"ען אלהים
27) ז"ען אלהים
28) ז"ען אלהים
29) ז"ען אלהים
30) ז"ען אלהים
31) ז"ען אלהים
32) ז"ען אלהים
33) ז"ען אלהים
34) ז"ען אלהים
35) ז"ען אלהים
36) ז"ען אלהים
37) ז"ען אלהים
38) ז"ען אלהים
39) ז"ען אלהים
40) ז"ען אלהים
41) ז"ען אלהים
42) ז"ען אלהים
43) ז"ען אלהים
44) ז"ען אלהים
45) ז"ען אלהים
46) ז"ען אלהים
47) ז"ען אלהים
48) ז"ען אלהים
49) ז"ען אלהים
50) ז"ען אלהים
51) ז"ען אלהים
52) ז"ען אלהים
53) ז"ען אלהים
54) ז"ען אלהים
55) ז"ען אלהים
56) ז"ען אלהים
57) ז"ען אלהים
58) ז"ען אלהים
59) ז"ען אלהים
60) ז"ען אלהים
61) ז"ען אלהים
62) ז"ען אלהים
63) ז"ען אלהים
64) ז"ען אלהים
65) ז"ען אלהים
66) ז"ען אלהים
67) ז"ען אלהים
68) ז"ען אלהים
69) ז"ען אלהים
70) ז"ען אלהים
71) ז"ען אלהים
72) ז"ען אלהים
73) ז"ען אלהים
74) ז"ען אלהים
75) ז"ען אלהים
76) ז"ען אלהים
77) ז"ען אלהים
78) ז"ען אלהים
79) ז"ען אלהים
80) ז"ען אלהים
81) ז"ען אלהים
82) ז"ען אלהים
83) ז"ען אלהים
84) ז"ען אלהים
85) ז"ען אלהים
86) ז"ען אלהים
87) ז"ען אלהים
88) ז"ען אלהים
89) ז"ען אלהים
90) ז"ען אלהים
91) ז"ען אלהים
92) ז"ען אלהים
93) ז"ען אלהים
94) ז"ען אלהים
95) ז"ען אלהים
96) ז"ען אלהים
97) ז"ען אלהים
98) ז"ען אלהים
99) ז"ען אלהים
100) ז"ען אלהים

ב' בשרתי צדק בקהל

1) ב' בשרתי צדק בקהל
2) ב' בשרתי צדק בקהל
3) ב' בשרתי צדק בקהל
4) ב' בשרתי צדק בקהל
5) ב' בשרתי צדק בקהל
6) ב' בשרתי צדק בקהל
7) ב' בשרתי צדק בקהל
8) ב' בשרתי צדק בקהל
9) ב' בשרתי צדק בקהל
10) ב' בשרתי צדק בקהל
11) ב' בשרתי צדק בקהל
12) ב' בשרתי צדק בקהל
13) ב' בשרתי צדק בקהל
14) ב' בשרתי צדק בקהל
15) ב' בשרתי צדק בקהל
16) ב' בשרתי צדק בקהל
17) ב' בשרתי צדק בקהל
18) ב' בשרתי צדק בקהל
19) ב' בשרתי צדק בקהל
20) ב' בשרתי צדק בקהל
21) ב' בשרתי צדק בקהל
22) ב' בשרתי צדק בקהל
23) ב' בשרתי צדק בקהל
24) ב' בשרתי צדק בקהל
25) ב' בשרתי צדק בקהל
26) ב' בשרתי צדק בקהל
27) ב' בשרתי צדק בקהל
28) ב' בשרתי צדק בקהל
29) ב' בשרתי צדק בקהל
30) ב' בשרתי צדק בקהל
31) ב' בשרתי צדק בקהל
32) ב' בשרתי צדק בקהל
33) ב' בשרתי צדק בקהל
34) ב' בשרתי צדק בקהל
35) ב' בשרתי צדק בקהל
36) ב' בשרתי צדק בקהל
37) ב' בשרתי צדק בקהל
38) ב' בשרתי צדק בקהל
39) ב' בשרתי צדק בקהל
40) ב' בשרתי צדק בקהל
41) ב' בשרתי צדק בקהל
42) ב' בשרתי צדק בקהל
43) ב' בשרתי צדק בקהל
44) ב' בשרתי צדק בקהל
45) ב' בשרתי צדק בקהל
46) ב' בשרתי צדק בקהל
47) ב' בשרתי צדק בקהל
48) ב' בשרתי צדק בקהל
49) ב' בשרתי צדק בקהל
50) ב' בשרתי צדק בקהל
51) ב' בשרתי צדק בקהל
52) ב' בשרתי צדק בקהל
53) ב' בשרתי צדק בקהל
54) ב' בשרתי צדק בקהל
55) ב' בשרתי צדק בקהל
56) ב' בשרתי צדק בקהל
57) ב' בשרתי צדק בקהל
58) ב' בשרתי צדק בקהל
59) ב' בשרתי צדק בקהל
60) ב' בשרתי צדק בקהל
61) ב' בשרתי צדק בקהל
62) ב' בשרתי צדק בקהל
63) ב' בשרתי צדק בקהל
64) ב' בשרתי צדק בקהל
65) ב' בשרתי צדק בקהל
66) ב' בשרתי צדק בקהל
67) ב' בשרתי צדק בקהל
68) ב' בשרתי צדק בקהל
69) ב' בשרתי צדק בקהל
70) ב' בשרתי צדק בקהל
71) ב' בשרתי צדק בקהל
72) ב' בשרתי צדק בקהל
73) ב' בשרתי צדק בקהל
74) ב' בשרתי צדק בקהל
75) ב' בשרתי צדק בקהל
76) ב' בשרתי צדק בקהל
77) ב' בשרתי צדק בקהל
78) ב' בשרתי צדק בקהל
79) ב' בשרתי צדק בקהל
80) ב' בשרתי צדק בקהל
81) ב' בשרתי צדק בקהל
82) ב' בשרתי צדק בקהל
83) ב' בשרתי צדק בקהל
84) ב' בשרתי צדק בקהל
85) ב' בשרתי צדק בקהל
86) ב' בשרתי צדק בקהל
87) ב' בשרתי צדק בקהל
88) ב' בשרתי צדק בקהל
89) ב' בשרתי צדק בקהל
90) ב' בשרתי צדק בקהל
91) ב' בשרתי צדק בקהל
92) ב' בשרתי צדק בקהל
93) ב' בשרתי צדק בקהל
94) ב' בשרתי צדק בקהל
95) ב' בשרתי צדק בקהל
96) ב' בשרתי צדק בקהל
97) ב' בשרתי צדק בקהל
98) ב' בשרתי צדק בקהל
99) ב' בשרתי צדק בקהל
100) ב' בשרתי צדק בקהל

ז' ולפי אלעזר הפהן

1) ז' ולפי אלעזר הפהן
2) ז' ולפי אלעזר הפהן
3) ז' ולפי אלעזר הפהן
4) ז' ולפי אלעזר הפהן
5) ז' ולפי אלעזר הפהן
6) ז' ולפי אלעזר הפהן
7) ז' ולפי אלעזר הפהן
8) ז' ולפי אלעזר הפהן
9) ז' ולפי אלעזר הפהן
10) ז' ולפי אלעזר הפהן
11) ז' ולפי אלעזר הפהן
12) ז' ולפי אלעזר הפהן
13) ז' ולפי אלעזר הפהן
14) ז' ולפי אלעזר הפהן
15) ז' ולפי אלעזר הפהן
16) ז' ולפי אלעזר הפהן
17) ז' ולפי אלעזר הפהן
18) ז' ולפי אלעזר הפהן
19) ז' ולפי אלעזר הפהן
20) ז' ולפי אלעזר הפהן
21) ז' ולפי אלעזר הפהן
22) ז' ולפי אלעזר הפהן
23) ז' ולפי אלעזר הפהן
24) ז' ולפי אלעזר הפהן
25) ז' ולפי אלעזר הפהן
26) ז' ולפי אלעזר הפהן
27) ז' ולפי אלעזר הפהן
28) ז' ולפי אלעזר הפהן
29) ז' ולפי אלעזר הפהן
30) ז' ולפי אלעזר הפהן
31) ז' ולפי אלעזר הפהן
32) ז' ולפי אלעזר הפהן
33) ז' ולפי אלעזר הפהן
34) ז' ולפי אלעזר הפהן
35) ז' ולפי אלעזר הפהן
36) ז' ולפי אלעזר הפהן
37) ז' ולפי אלעזר הפהן
38) ז' ולפי אלעזר הפהן
39) ז' ולפי אלעזר הפהן
40) ז' ולפי אלעזר הפהן
41) ז' ולפי אלעזר הפהן
42) ז' ולפי אלעזר הפהן
43) ז' ולפי אלעזר הפהן
44) ז' ולפי אלעזר הפהן
45) ז' ולפי אלעזר הפהן
46) ז' ולפי אלעזר הפהן
47) ז' ולפי אלעזר הפהן
48) ז' ולפי אלעזר הפהן
49) ז' ולפי אלעזר הפהן
50) ז' ולפי אלעזר הפהן
51) ז' ולפי אלעזר הפהן
52) ז' ולפי אלעזר הפהן
53) ז' ולפי אלעזר הפהן
54) ז' ולפי אלעזר הפהן
55) ז' ולפי אלעזר הפהן
56) ז' ולפי אלעזר הפהן
57) ז' ולפי אלעזר הפהן
58) ז' ולפי אלעזר הפהן
59) ז' ולפי אלעזר הפהן
60) ז' ולפי אלעזר הפהן
61) ז' ולפי אלעזר הפהן
62) ז' ולפי אלעזר הפהן
63) ז' ולפי אלעזר הפהן
64) ז' ולפי אלעזר הפהן
65) ז' ולפי אלעזר הפהן
66) ז' ולפי אלעזר הפהן
67) ז' ולפי אלעזר הפהן
68) ז' ולפי אלעזר הפהן
69) ז' ולפי אלעזר הפהן
70) ז' ולפי אלעזר הפהן
71) ז' ולפי אלעזר הפהן
72) ז' ולפי אלעזר הפהן
73) ז' ולפי אלעזר הפהן
74) ז' ולפי אלעזר הפהן
75) ז' ולפי אלעזר הפהן
76) ז' ולפי אלעזר הפהן
77) ז' ולפי אלעזר הפהן
78) ז' ולפי אלעזר הפהן
79) ז' ולפי אלעזר הפהן
80) ז' ולפי אלעזר הפהן
81) ז' ולפי אלעזר הפהן
82) ז' ולפי אלעזר הפהן
83) ז' ולפי אלעזר הפהן
84) ז' ולפי אלעזר הפהן
85) ז' ולפי אלעזר הפהן
86) ז' ולפי אלעזר הפהן
87) ז' ולפי אלעזר הפהן
88) ז' ולפי אלעזר הפהן
89) ז' ולפי אלעזר הפהן
90) ז' ולפי אלעזר הפהן
91) ז' ולפי אלעזר הפהן
92) ז' ולפי אלעזר הפהן
93) ז' ולפי אלעזר הפהן
94) ז' ולפי אלעזר הפהן
95) ז' ולפי אלעזר הפהן
96) ז' ולפי אלעזר הפהן
97) ז' ולפי אלעזר הפהן
98) ז' ולפי אלעזר הפהן
99) ז' ולפי אלעזר הפהן
100) ז' ולפי אלעזר הפהן

הדר פרק ששי עירובין

חרתא. סס העיר: דארגיו. סס האיס שנאה וכו' אלמושי כן
ר' לחימי נתבונת הגאונים: ס' סבינא. דק סין לטבח ולא אמרו
"להרחיב סכין לחד אלף מפני כבודו של חכם ונמלא רבינא
נוטל לו עטרת ככד העיר ור' אשי רבו צמתא מחסי' הוה" והלא

מבבל: דהא"ס רב המנונא אורי
בחרתא דארגיו. הואיל ולא היה רבו
דר בה אע"פ שהיה צבאל ואלי לא
לירמי צמתא מחסי' שהיה מקומן:
תלמוד הבר. חסס כמותו אלף שלמד
מננו דבר אחד או יומר: לנפשיה.
דק סין לשמוט צו הוא ענמו
צממה שלו ואין צריך להרמוזה לרבו:
לנפשוהו. אחריה דרנא: אנה מיוזבן
וצנינא. כי אלינא מהמאי צינא
דמי אנה זין לה מיקן הלכך לאו
לנפשוהו אלא כשאר צממה היה י:
ענא תילתא. גדל שלש ולא הוא
עומד צעיק טעם צדו דמתנן (צ"מ
77 סה) ונגללין אונן עד שיהו
משולשין ואמרין נמי (77 סה)
מותר שלש בשכרן אלמא אורחיה
עד שלש. ל"א שלישי לנטנן (1) וקשה לי
הא דלמר צעלמא (פסדרין 77 סה):
רב מתנא ור' אבא ר' אבהו ר' אבהו
בספר יורה דלא מעלי שמתא צינא
לכו עגלא חילתא דהסס מאי שלישי
לנטנן חילתא לכו לא היה צבאל
מועל: ל"א יחוש צבאל. לרב
אחא בר יעקב וצממה קאמר:
דאתחילו בכבודו. מאחר שנלמד
לו לנימוס לטבא והתחילו לדרב
בכבודו לא היה לו לנולד דברי:
ואבי' שאני רב אחא בר יעקב
דמפשי' הרבה מלא היה זקן ומסס:
ולאפרושי מאיסורא. ראה תלמיד אדם
רולה לעבור עברה ורבו סס ושומק
מותר לתלמוד לקפח ונגער צו:
בצינא. דקל וכן משתמשין צאלין
משום צממה: א' אמר היה. רבינא לרב
אשי הא מילתא דעבדת קמן השתא
מי הוה אפקינותא חולפה או לא:
אין חכמה וגו'. אין תורת חכמה
וכדו וצממה ויען עומדת כנגד
מילתא חסס: בפני אבד. להורות
ומינן מיתה צדו שמים והא דרנא
לאו לאפרושי' מאיסור קמי אלא על
הנל לטבא: בפני הוה. והא דקמי
רוחק ממנו שהיה רחוק מקומו ממקום
רבו שלם פרסאות ומיהו כי אורי
קמי אורי: והא רחוק ממנו קאמר.
ואי הוראה לאו רחוק ממנו היה מאי
אחא רבי יוחנן לאשמעינן: צפנתי
אמרתך. כנסתי דברי מלכות
ממקום שחלה טועט עליהן: צדק.
דברי מורה: עירא היארי. רבו
היה דכתיב היה כהן לדוד רב
לדוד: מורדין אותו מגדולתו. לעלי
קמי לדוערי צממה הלכה בפני
רבו: את אחי אבא ציה. דתלק
כדו למשה דכתיב אשר לכה' את
משה והורה הלכות גיעול אך את
הסב: אינש. לרב מגדולה
שפסקו לו מקמי הכי: דכתיב
ולפי אלעזר הכהן יעמוד ושאל
לפי שם. עמד יהושע הלכות
צריך לישאל דבר הלכה מאלעזר:
ולא אשכחן. לחמר מיתה משה
לדוערין ליה יהושע לאלעזר לשאל
דבר כלום: ומתיב. משני דבר

רב המנונא אורי בחרתא דארגיו בשני דרב
חסדא רבינא סר"ב סבינא בבבל א"ל רב אשי
מאי טעמא עבד מר הכי א"ל והא רב
המנונא אורי בחרתא דארגיו בשני דרב חסדא
אמר ליה לא אורי אחמר דמר ליה אתמר
אורי ואחמר לא אורי: בשני דרב הונא רביה
הוא דלא אורי ואורי בשני דרב חסדא
ד'תלמוד חבר דליה הוה ואנא נמי תלמוד
חבר דמר אנא אמר רבא * צורבא מרבנן חזי
לנפשיה רבינא איקלע למחוזא אייתי
אושפיזיבניה סבינא וקא מחוי ליה אמר ליה
ויל אמשייה לרבא אמר ליה לא סבר (6) מר
הא דאמר רבא צורבא מרבנן חזי לנפשיה
אמר ליה אנא מיוזבן וצנינא (סימן ז"ל"א
(7) להני"א מחל"ף איק"א ויעק"ב) רבי אלעזר
מהגורניא ורב אבא" בר תחליפא איקלעו
לבי רב אחא בריה דרב איקא באחריה
דרב אחא בר יעקב בעי רב אחא בריה דרב
איקא למיעבד דהו עינלא תילתא אייתי
סבינא וקא מחוי להו אמר להו רב אחא בר
תחליפא לא ליחוש ליה לסבא אמר להו ר"א
מהגורניא הכי אמר רבא צורבא מרבנן חזי
לנפשיה חזי" ויעיניש רבי אלעזר מהגורניא
והאמר רבא צורבא מרבנן חזי לנפשיה שאני
התם: דאתחילו בכבודו ואי בעית אימא שאני
רב אחא בר יעקב ד'דמופלג אמר רבא
ה'ולאפרושי מאיסורא אפילו בפניו שפיר דמי

רבינא הוה יתיב קמיה דרב אשי וזיהה ליהוה גברא דקא אסר" ליה לחמריה
בצינא בשנתא רמא ביה קלא ולא אשגח בהו א"ל ליהוה היא גברא בשמתא
א"ל כי האי גונתא מי מתחזא כאפקותא אמר ליה" (8) אין חכמה ואין תבונה ואין
עצה לנגד ה' כל מקום שיש בו חילול השם אין חולקין בכבוד לרב אמר
רבא בפניו אסור וחייב מיתה בפניו אסור ואין חייב מיתה ושלא בפניו
לא והא תניא ר"א (9) אומר לא מתו בני אהרן עד שהורו הלכה בפני משה רבן
מאי דרוש צ ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח אמרו (10) אף על פי שהאש
יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט ותלמוד אחד היה לו לרבי אלעזר
שהורה הלכה בפניו אמר רבי אלעזר לאימא שלום אשתו תמיה אני אם
יוציא זה שנתו ולא הוציא שנתו אמרה לו נביא אתה אמר לה לא נביא אנכי
ולא בן נביא אנכי אלא כך מקובלני (11) כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה
ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן אותו תלמיד יהודה בן גוריא שמו והיה
רחוק ממנו שלש פרסאות בפניו הוה והא רחוק ממנו שלש פרסאות קאמר" (12)
וליעומדן (13) שמו ושם אביו למה אלא שלא תאמר מושל ליה אמר ר' חייא בר
אבא אמר רבי יוחנן כל המורה הלכה בפני רבו ואוי להבישו נחש שנאמר
(14) ויען אליהוא בן ברכאל הבווי ויאמר צעיר אני לימים וגו' על כן וזלתי (15)
וכתיב (16) עם חמת וזחלי עפר ועירי אמר רבי חנינא נקרא חומא שנאמר
(17) בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחמא לך רב המנונא רמי כתיב בלבי
צפנתי אמרתך וכתיב (18) בשרתי צדק בקהל רב לא קשיא כאן בזמן שעירא
היארי קיים כאן בזמן שאין עירא היארי קיים אמר רבי אבא בר זבדא" (19)
"כל הנותן מתנותיו לכהן אחד מביאי רעב לעולם שנאמר (20) עירא היארי
היה כהן לדוד (21) לדוד הוא דהוה כהן לכ"ע לא אלא שהיה משגב לו מתנותיו
וכתיב בתריה (22) ויהי רעב בימי דוד ר' אלעזר" אמר מורדין אותו מגדולתו
שנאמר (23) ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא וגו' אע"ג דאמר להו לאחי אבא
צוה ואותי לא צוה אפ"ה אינש דכתיב (24) ולפני אלעזר הכהן יעמד" ולא אשכחן
דאינש מרבין ליה יהושע או"ל כו כל דמותיב מלאה קמיה רביה אויל לשאלו בלא
ולד שנאמר (25) ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדוני משה כלאם
וכתיב

מורה הלכה: שאלו. למיתה: כלאם. רחמים הס לכן דהו מורה הלכה:
1) דרמי' וכמו שהוא בסמוך א"ל רב אחא ביה. ונשתבס דפוסים דאחרים. והוה סימן 'מחל'ף איקא ויעקב' כתיב
שם אחא היה (ק"ס. גמ"י ורנ"ה): 2) בדפדף הנוטת צורבא מרבנן חזי לנפשיה הוה לנפשיה ויעיניש נמי
3) בבתי דפדפי נוסף פקוסו הוה רחוק פקוסו פאי נפקים ולעומדן וכי אלא שלא תאמר מושל ליה לריבי נמי
4) [צ"ל אלעזר] (גליון): 5) צ"ל הוא (גליון). אבל ככתי' ודפדפי הנוטה גם בזמן דרנא: 6) [צ"ל דרנא] לאו 'אפרושי'
7) כ"ה בדפדפי. אבל אינו יודע לפרש לו זה ולא זה. ובכתי' ליתא כל הסימן. ועי' בספר דרוש לצדין [בכתי' ר' ק"ס]:
8) דרמי' וכמו שהוא בסמוך א"ל רב אחא ביה. ונשתבס דפוסים דאחרים. והוה סימן 'מחל'ף איקא ויעקב' כתיב
שם אחא היה (ק"ס. גמ"י ורנ"ה): 9) בדפדף הנוטת צורבא מרבנן חזי לנפשיה הוה לנפשיה ויעיניש נמי
10) [צ"ל אלעזר] (גליון): 11) צ"ל הוא (גליון). אבל ככתי' ודפדפי הנוטה גם בזמן דרנא: 12) [צ"ל דרנא] לאו 'אפרושי'
13) כ"ה בדפדפי. אבל אינו יודע לפרש לו זה ולא זה. ובכתי' ליתא כל הסימן. ועי' בספר דרוש לצדין [בכתי' ר' ק"ס]:
14) ויען אליהוא בן ברכאל הבווי ויאמר צעיר אני לימים וגו' על כן וזלתי (15)
וכתיב (16) עם חמת וזחלי עפר ועירי אמר רבי חנינא נקרא חומא שנאמר
(17) בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחמא לך רב המנונא רמי כתיב בלבי
צפנתי אמרתך וכתיב (18) בשרתי צדק בקהל רב לא קשיא כאן בזמן שעירא
היארי קיים כאן בזמן שאין עירא היארי קיים אמר רבי אבא בר זבדא" (19)
"כל הנותן מתנותיו לכהן אחד מביאי רעב לעולם שנאמר (20) עירא היארי
היה כהן לדוד (21) לדוד הוא דהוה כהן לכ"ע לא אלא שהיה משגב לו מתנותיו
וכתיב בתריה (22) ויהי רעב בימי דוד ר' אלעזר" אמר מורדין אותו מגדולתו
שנאמר (23) ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא וגו' אע"ג דאמר להו לאחי אבא
צוה ואותי לא צוה אפ"ה אינש דכתיב (24) ולפני אלעזר הכהן יעמד" ולא אשכחן
דאינש מרבין ליה יהושע או"ל כו כל דמותיב מלאה קמיה רביה אויל לשאלו בלא
ולד שנאמר (25) ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדוני משה כלאם
וכתיב

1) דרמי' וכמו שהוא בסמוך א"ל רב אחא ביה. ונשתבס דפוסים דאחרים. והוה סימן 'מחל'ף איקא ויעקב' כתיב
שם אחא היה (ק"ס. גמ"י ורנ"ה): 2) בדפדף הנוטת צורבא מרבנן חזי לנפשיה הוה לנפשיה ויעיניש נמי
3) בבתי דפדפי נוסף פקוסו הוה רחוק פקוסו פאי נפקים ולעומדן וכי אלא שלא תאמר מ

בבא קמא דף צה

חות

סימן צד

יאיר

רעא

חדא] וע"ש. [כתב] בשו"ת הרא"ש כלל ב' סוף דין (י"א) [יד] דקיימא לן כר' יהושע בן לוי בכל מקום].

ר' יוסי בר' חנינא ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן. כן כתב הרא"ש סוף פרק ד' דבבא קמא [סימן ד]. וצ"ע דבפרק הכותב דף קל"ח ריש ע"ג [כתובות פרק ט סימן ב] כתב בהיפך.

רב הונא ורב הלכה כרב, כן כתב בספר הליכות עולם שער ב' פרק ב' דף ל"ה ע"א.

רב הונא ורב חסדא הלכה כרב הונא, שהיה רב הונא רבו דרב חסדא. עיין בתוספות ברכות דף כ"ד ע"ב [ד"ה פסק] ובבא מציעא דף ז' [ע"א] ודף ל"ג ע"א, קידושין דף נ' ע"א, מנחות דף מ"ב ע"א. ועיין עוד בעירובין דף ס"ב ע"ב [ובתוספות ד"ה רב חסדא] וברכות דף ל"ד ע"א [ובתוספות ד"ה אמצעות].

רב אשי ורב כהנא הלכה כרב כהנא. הליכות עולם שם.

רב הונא ורב נחמן קיימא לן כרב הונא באיסורא וכרב נחמן בדינא. עיין בכתובות ריש דף י"ג [ע"א], [ודנ"א ע"א] [וקדושין דף נט:]: ו[כתובות] דף ס"ח ע"ב, דצ"ע מה מקשה הש"ס *הא ידוע דלא נכללו אלו כללות רק במקומות דלא פסק הש"ס הלכה כמאן, ומצוי שהש"ס יפסוק נגד הכלל. ועיין עוד בגיטין דף ע"ד ע"ב.

רב אשי ורבינא, פסק ר"י כרב אשי [הובא ברא"ש דלהלן], [וכן כתב] בהליכות עולם [שערי הפרק ב], דרבינא היה תלמיד חבר לרב אשי עיין מגילה דף כ"ו ריש ע"ב וקרוב לסוף פרק קמא דמועד קטן [י:]. אבל הרא"ש פרק קמא

דקידושין דף פ"ח ע"ב [סימן טז] [כתב] דבעל הלכות גדולות ורבינו יוסף טוב עלם פסקו כרבינא, ונראה לי קצת טעם כי אורא דארץ ישראל אהני לרבינא עיין מנחות דף מ"ב ע"א.

הלכה כרב נחמן בדינא. בהרא"ש פרק הזהב דף קמ"ב ריש ע"ג [בבא מציעא פרק ד סימן כא] [כתב] דדווקא נגד רב ששת, ובש"כ בחו"מ סימן ס"ו ס"ק קכ"ב השיג על זה, רק נגד כל חולק, ועיין שו"ת רמ"ע סימן קי"א.

הלכה כרב באיסורא. בבכורות דף מ"ט (ע"א) [ע"ב] חוץ מאותו דין שם, עיין נדה דף [ס"ד] [כד] ע"ב. ובמסכת שבת דף כ"ב ע"א אמר אביי כל מילי דמר ר"ל רבה עביד כרב לבר מתלת וכו', ושם דף מ' [ע"א] ופרק ערבי פסחים [פסחים] דף ק"א ע"א דר"ל כחומרא דרב גם לא היכא דאיתותב. ובעירובין פרק ט' דף צ"ג ע"ב [ובתוספות שם ד"ה לא תימא] [מבואר] דבעירובין ואבל דקיימא לן כמיקל אפילו נגד רב.

הלכה כשמואל בדינא. הרא"ש בפרק הזהב שם, ודווקא לגבי רב. ובעירובין דף צ' ע"ב נחלקו רב ושמואל ואמר שמואל גופיה דהלכה כרב. עיין בכורות דף מ"ט (ע"א) [ע"ב]. ויש חולקין על כלל זה עיין תוספות גיטין דף ס' ע"ב [ד"ה והשתא] ובמגדל עוז סוף פרק ז' דהלכות נדרים. ונראה לי דגם התוספות בבבא מציעא ריש דף צ"ט [ע"א ד"ה אמר] לא סבירא להו כלל זה במוחלט, אי נמי יש לומר דלא נאמר הכלל רק בדפליגו יחד בדין לא על ידי שינוי אוקמתא, ע"ש ודוק.

והא דקיימא לן כרב באיסורא וכשמואל בדינא עיין ברא"ש פרק ד' דבבא קמא [סימן ד]. *ולולי דמיסתפינא אמינא כי שמואל לרוב

* הא ידוע דלא נכללו אלו כללות רק במקומות דלא פסק הש"ס הלכה כמאן. עיין בדברי רבינו בתחלת תשובה זו ד"ה וזה לשוני בתשובתי, ובהערותינו שם. וכן בד"ה הלכה כדברי המיקל באבל.

* ולולי דמיסתפינא אמינא כי שמואל לרוב חקירתו וידיעתו באצטגנינות ורפואות לא היה בקי. נ"ב. חס מלהעלות על הדעת כדברים הללו, ואדרבה עיין ברש"י בריש פרק נערה [כתובות] דף מ"ג ריש ע"ב ושל שמואל הוי קרו ליה שקוד, על שם דהילכתא כוותיה בדינא והיה שוקד על דבריו לאומרם כהלכתא עכ"ל. וכיותר כתב בערוך ערך שקד שמטעם זה נקרא שמואל שקוד על שם שהיה שוקד על דלתי התורה עכ"ל. ולענ"ד הא דפסקינן הילכתא כשמואל בדינא, היינו להראות אף שלא נסמך מכל מקום הילכתא כוותיה אף בדינא דבעינן על פי הרוכ לגבות חובות ונזקין וכיוצא בזה, וכל כך למה, לפי שמן

